

Generální konference ICOM a v jejím rámci konané výroční konference Mezinárodním komise regionálních muzeí ICR

Datum konání: 8. 8. – 17. 8. 2013

Místo konání: Cidade das Artes, Barra de Tijuca, Rio de Janeiro, Brazílie

Účastník: Mgr. Lubomír Anděl

Za podpory českého výboru ICOM jsem se zúčastnil Generální konference ICOM a Mezinárodní komise regionálních muzeí ICR, jejímž jsem členem od roku 2005. Program a struktura jednání se skládaly z 3 bloků, odborná část jednání komisí ICR, ICME, CMOMCOL, ICMAH a ICOM – Korea, individuální jednání komise ICR spojená s administrativní částí a odborná exkurze. Společná jednání se odvíjela od hlavního tématu generální konference („Museums (memory + creativity) = social change“) a výročí 50. let od založení ICR.

První jednací den byl společný pro všechny výše uvedené komise s jednotným tématem **Moderní sběratelství a jeho prezentace v porovnání s historickým sběratelstvím**. Jednotlivé přednášky nejprve prezentovaly roli muzea v současné společnosti a následně nastínily šíři spolupráce s lokálními komunitami (Mille Gabriel a Christian Sune Pedersen – Contemporary collecting and community involvement). Společným jmenovatelem tohoto bloku přednášek byly příklady **zapojení místních obyvatel, organizací a sociálních komunit do tvorby sbírky lokálních muzeí a jejich interpretace** (Åsa Stenström – Participative Contemporary collecting, An Everyday Dialogue.). Muzejní pracovníci předváděli na příkladech ze svých regionů, jak významná je role muzea v současnosti a jaký má vliv na formování společnosti (Marie-Paule Jungblut – The social role of history museums today. Karen Exell – Contemporary collecting in Qatar). Závěr dne se nesl v duchu oslav **50. výročí založení komise regionálních muzeí (ICR)**, na jehož historii zavzpomínali někteří současní i minulé členové v následné diskusi.

Druhý jednací den komise se skládal ze dvou částí – odborné příspěvky jednotlivých členů a plenární zasedání spojené s volbami nového výboru. Prezentace byly postaveny na jednotném tématu: „**Jak muzea pomáhají formovat sounáležitost obyvatel s regionem, ve kterém žijí**“. Úvodní blok přednášek představil problém potřeby zaznamenávat vzpomínky příslušníků sociálně znevýhodněných komunit a jejich zpracování. Práce s těmito obyvateli se odrazila v mnohých příspěvcích zástupců brazilských muzejníků (Henrique de Freitas – Memory and Identity in Brazilian Regional Museums, Odalice Miranda Priosti – Le Besoin de Memoire/A Necessidade de Memoria). Popisy společenských změn, jejich zasazení do historického kontextu dotčeného regionu a následná interpretace ve formě muzejní prezentace se staly předmětem přednášek kolegů z Číny, Polska a Mexika (Cheng Jianzheng – Social Changes and Memories of Cultural Heritage, Michał Franciszek Wodniak, Leon Wyczółkowski - History of the Museum + stories of local residents = common memory, Marco Barrera Bassols – Los museos mexiicanos: con sentido social/Museums with a Social Approach). Mnozí kolegové ve svých příspěvcích představili konkrétní fakta spojená se vzpomínkami na rodinu, společnost a práci v kontextu s historickými událostmi. V určitých aspektech se tyto práce dostávají na **pomezí sociologických studií a překračují tak svůj obor**. Na základě těchto prezentací lze tedy poukázat na požadavek **komplexního přístupu** ke všem činnostem muzejního pracovníka 21. století (Blanca Gonzales - Great Grandfather's Picture. Family Collections and Regional Museums. Jane Legget – Making

migration memories and myths: museum interpretation of Scottish settler heritage. Otto Lohr – Reshaping Regional Identities – making new memories, preserving the old in Franconia).

V rámci odpoledního (administrativního) bloku byla schválena účetní zpráva, zpráva o činnosti z roku 2012 a plán činnosti na rok 2014. Dále bylo představeno místo konání výroční konference v následujícím roce, kterým je Taiwan. Nejdůležitější částí programu pak byly volby nového předsednictva a změny stanov. Ve stanovách se změnila doba pro nominaci členů do nového předsednictva, která je nově 6 měsíců před volbou a nově se zřídila funkce archiváře. Po následné diskusi a poděkování odcházejícímu vedení bylo zvoleno nové předsednictvo ve složení: Rune Holbek (Norsko) – předseda, Blanca Gonzalez (Mexiko) – 1. místopředseda, Chen Jianming (Čína) – 2. místopředseda, Jean Aase (Norsko) – tajemnice, Orit Shamir (Izrael) – pokladník, Helmut Sydow (Německo) – archivář. Dalšími členy výboru jsou Dagmar Bittricher (Rakousko), Henrique de Freitas (Brazílie), Carrie-Ann Lunde (Kanada), Metka Fujs (Slovinsko), Susan Hanna (USA), Eddie Wei Chun Lai (Taiwan), Irena Žmuc (Slovinsko).

Pevnou součástí pravidelných setkání komise ICR jsou **exkurze po regionálních muzeích** a zajímavostech navštívené oblasti. Organizátoři našeho jednání nás pozvali do dvou zajímavých kulturních institucí. První z nich bylo setkání s prací významného brazilského krajinářského architekta a designéra **Roberto Burle Marxe**. Jeho sídlo v mangrovových bažinách nedaleko od Ria je plné zajímavých přírodních a architektonických skvostů. Marx pozemek koupil se svým bratrem v roce 1949 jako místo pro shromažďování brazilských rostlin získaných na svých expedicích a analýzu jejich vývoje. Tato sbírka mu umožnila mít zásobu vzácných exemplářů a pomohla mu k testování a porozumění procesu pěstování a chování rostlin v jejich přirozeném prostředí dřívě, než je použije ve svých projektech krajiny. Burle Marx byl ovlivněn abstraktním uměním a kubismem, jeho přáním bylo projektovat ekologickým způsobem a inspirovat designéry po celém světě. Nejznámějším projektem jsou jeho vířící mozaikové chodníky, které lemují nejslavnější pláže Ria. Jeho domov a zahrady jsou nyní muzeem a zdobí je více než 3500 druhů rostlin, včetně mnoha vzácných a

ohrožených druhů. Návštěva tohoto sídla byla úžasným zážitkem pro porozumění divoké přírody, která obklopuje celé Rio a má výrazný vliv na brazilské kulturní dědictví.

Dalším navštívenou institucí bylo **museum Casa do Pontal**, které je považováno za největší a nejvýznamnější muzeum lidového umění v Brazílii. Jeho sbírka je výsledkem 40 let výzkumu a sběratelské činnosti po celé Brazílii francouzského návrháře *Jacques Van de Beuque*. Celá sbírka obsahuje více než 8000 soch a modelů vytvořených více než 200 brazilskými umělci ve druhé polovině 20. století. Stálá expozice muzea reprezentuje díla z různých venkovských a městských kultur z celé Brazílie na ploše 1500 m². Expozice je řazena dle témat, jako jsou každodenní činnosti, festivaly, náboženství a fantazie v životě lidí. Muzeum se nachází nedaleko Ria v oblasti zvané Recreio dos Bandeirantes ve velké upravené zahradě, která je speciálně navržena tak, aby podporovala integraci vegetace a

volně žijících živočichů do areálu muzea. Toto unikátní muzeum brazilského lidového umění je zároveň i antropologickým pracovištěm, které zkoumá celkový pohled na život a kulturu lidí v Brazílii. Hlavní náplní činnosti muzea je tvorba a prezentace sociálních a vzdělávacích programů společně s putovními výstavami a dalším vzděláváním pedagogů a sociální a kulturních projektových manažerů. Muzeum má zajímavou, ale jednostranně zaměřenou expozici doplněnou pohyblivými modely figurek v různých společenských situacích. Odborná a umělecká kvalita pracovníků je také na vysoké úrovni o čemž hovoří zážitek s místní etnografkou, která po celou dobu provázela naši skupinu zpěvem a hrou na kytaru. Na závěr si neopomenu poznámku, že tyto programy od roku 1996 do současnosti navštívilo cca 250.000 lidí?! Na druhou stranu, počet návštěvníků muzea není, dle brazilských kolegů, podstatný, a proto se statisticky nezjišťuje.

